

Зоран Милошевић

Институт за политичке студије, Београд

КОРУПЦИЈА У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ*

Сажетак

Корупција у ЕУ је у успону и учинила да се током последње три године штета са 120 милијарди повиси на 328 милијарди евра. Истраживање Антикорупцијске агенције Европске уније, као и директората правде ЕУ, садржи и податке из полиције и тужилаштва Уније да је „због злоупотребе положаја и корупције“ 2013. године поднесено 67 800 пријава. То је рекордан број у историји ЕУ. Шеф генералног директората правде у структури Европске комисије Ф. Ле Бај (Françoise Le Bail) уверена је да се у тим процесима ради о милијардама евра. Ипак, тешко је проценити тачан ниво корупције у ЕУ, јер Унија често нема компетенције да истражује одређене случајеве, већ искључиво националне државе. Зато су, истиче Ле Бајова, наша сазнања само „врх леденог брега“ и почетничка.

Поред тога, у Европској унији је, евидентно је из званичних документа, започет процес замене појма корупција синтагмом „намерно неефикасни менаџмент“, односно „намерно неефикасни менаџер“. Увођење новог термина правда се „политичком коректношћу“.

Кључне речи: Корупција, „намерно неефикасни менаџмент“, Европска унија, демократија, интеграције, политичка коректност

У истраживањима јавног мњења грађана Европске уније од 2009. године, од 75 до 79 одсто испитаника сматрају да главни про-

---

* Овај текст је настао као део рада у оквиру пројекта бр. 179009, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

блем Уније није економска криза и незапосленост, већ корупција.¹⁾ Према последњем истраживању „Евробарометра“ из 2012. године, 74 одсто грађана Уније примећује раст корупције.²⁾ Но, оно што је посебно обесхрабрујуће јесте став већине грађана Уније да победа над корупцијом није могућа (став 70 одсто испитаника), при чему чак 67 одсто Европљана верује у то да је корупција део бизниса и, штавише, културе сваке државе.³⁾ Због тога нису ретки истраживачи који закључују: „Са сигурношћу се може утврдити да је данас корупција глобални феномен и један од највећих проблема времена у којем живимо и модерног друштва уопште.“⁴⁾

Анкетирани грађани су међу корумпиране професије Уније поред политичара именовали полицију (30 одсто анкетираних су изјавили да су дали мито), затим државне чиновнике (петина испитаника је изјавила да је дала мито како би добили одлуке и решења), затим судије (14 одсто), потом следе лекари и тржишни инспектори.⁵⁾

КОРУПЦИЈА И ДЕМОКРАТИЈА

Корупција се као појам и као пракса јавља тек у другој половини XX века, тачније са развојем демократије⁶⁾ после Другог светског рата⁷⁾, када корупција постаје међународни проблем. Корупције су у том периоду, посебно на Западу, започеле подмићи-

1) „Самая коррумпированная профессия в странах Европейского Союза – профессия политика“, <http://www.d-instrukciya.ru/stati-o-rabote/samaya-korumpirovannaya-professiya-v-stranach-evropeyskogo-soiuza-professiya-politika>

2) Антон Куликов, „И снова о коррупции. Теперь о европейской“, <http://www.pravda.ru/politics/parties/other/17-02-2012/1108488-corruption-0/17.02.2012>

3) „Исследование: Коррупция остается главнейшей проблемой в странах Евросоюза“, <http://www.apsny.ge/2012/pol/1329770631.php>

4) Tena Tarle, „Корупција у јавној управи“, *Pravnik*, № 79, Zagreb, 2004, стр. 129.

5) Антон Куликов, „И снова о коррупции. Теперь о европейской“, <http://www.pravda.ru/politics/parties/other/17-02-2012/1108488-corruption-0/17.02.2012>

6) Види: Slaven Ravlić, „Izvori političke korupcije u demokratskom poretku: o stranačkoj korupciji“, *Zbornik Pravnog fakulteta*, No 6, Zagreb, 2010, стр. 1241.

7) Види: Зоран Милошевић, *Куповина државе*, Институт за политичке студије, Београд, 2008, стр. 9-29. Овим проблемом бавили смо се и у књигама *Откривање државе* (посебно о питању „демократија – пропало средство геополитичког утицаја“), Институт за политичке студије, Београд, 2010, стр. 22-27. и *Политичка модернизација*, (питање „Шта није у реду са демократијом?“) Институт за политичке студије, Београд, 2010, стр. 43-52. Такође и на руском, „Что не в порядке с демократией?“, *Ученые записки Череповецкого государственного университета*, Череповец, № 1, 2010, стр. 8-11. Упор.: Петер Ковачич – Першин, „Экономический кризис и западная демократия“, *Вестник Череповецкого государственного университета*, Череповец, № 1, 2010, стр. 68-75.

вањем државних чиновника, а с појавом глобализације ова штетна друштвена појава негативно утиче на развој многих држава и народа. Корупција је, према мишљењу неких аутора, „нормална делатност у капитализму“, од које је могуће избављење „само сломом система“,⁸⁾ јер како време одмиче корупција се само увећава. Овде треба навести и мишљење Игора Лаутара, који сматра да је корупција рођена и однегована на Западу, због система вредности који заповеда човеку да се обогати по сваку цену.⁹⁾ Неки аутори, опет, иронично констатују да је „спектакл корупције витална страна демократије“, јер има забављачку, педагошку и функцију катарзе.¹⁰⁾ Но, без обзира на иронију или рационалност, чињеница је да је корупција постала један од главних политичких проблема у XXI веку, што признају чак и амерички аутори, који су лојални постојећем политичком поретку.¹¹⁾

У том смислу, корупција је изгледа вечна тема демократских поредака и глобализације, јер како сведоче историчари није била акутни проблем монархија. Но, данас се демократски режими суочавају са корупцијом, рекло би се, невиђених размера. Због тога се о овом проблему и доста, можда и превише, пише а да ипак нема резултата. Шта је, дакле, ново по питању корупције у ЕУ па да ова тема завређује нову пажњу?

„НАМЕРНО НЕЕФИКАСНИ МЕНАџЕР“

У Европској унији је, што је евидентно из званичних документа, започет процес замене појма корупција (софистицираном) синтагмом „намерно неефикасни менаџмент“, односно за подмићеног „неефикасни менаџер“, а увођење новог термина се правда „политичком коректношћу“. ¹²⁾ Термин „намерно неефикасни менаџмент“ први пут је употребљен од истраживачке групе Pri-sewaterhouse Coopers EU and Ecorys, која је анализирајући, 2010. године, трошење новца из фондова ЕУ дошла до податка да су те године располагали са 2406 милијарди евра, а да од тога на „намерно неефикасни менаџмент“ отпада 18 одсто. Исти истражива-

8) „Евроинтеграция: коррупция в Европе - вам и не снилось такое!“, 15.09.2013, <http://xn--blaghlocdtie.com/news/21585.html>

9) Игорь Лаутар, „В Евросоюзе воруют треть бюджета“, 30 сентября 2013, <http://ru-an.info/>

10) Jean Baudrillard, “Le miroir de la corruption“, *Liberation*, 19/02/1996.

11) Види: Christian Caryl, „The Corruption Pandemic“, *Foreign Policy*, 08/11/2012 12:44

12) Антон Шандоров, „Коррупция в стиле евро“, <http://www.nvspb.ru/tops/korruptsiya-v-stile-egro-52543>

чи указују и на то да је то 20 одсто бруто националног дохотка (БНД) свих држава ЕУ, које „патрицији Новог Рима“ (чиновници) годишње одузму фондовима. Државе у којима се највише троши на „намерно неефикасни менаџмент“ су Француска, Мађарска, Холандија, Литванија, Пољска, Румунија, Шпанија и Италија, где на годишњем нивоу „неефикасни менаџери“ присвоје од 1,4 до 2,4 милијарде евра.¹³⁾

Најкорумпиранији у ЕУ су политичари, према сазнањима невладиног сектора у ЕУ. Најмање корумпирани политичари су они који долазе из Данске и Шведске, а најкорумпиранији Грци и Бугари. Међутим, захваљујући новим скандалима енглеских политичара, а у вези са корупцијом, они прете да угрозе позиције грчких и бугарских политичара. Бриселска бирократија, у сарадњи са неким националним владама, да би показала јавном мњењу да нешто предузима, почела је у оквиру борбе са корупцијом процесуирање чак и председника држава, премијера и министара.

Можда је бриселску бирократију на овакав образац понашања натерало и то што је корупција у ЕУ омогућила да се током последње три године штета са 120 милијарди повиси на 328 милијарди евра.¹⁴⁾ Управо овај податак је објавила европска институција „The EurActiv“, као званични податак. Истраживачи Берлинске школе управљања Херт и Фонда Бертелсман виде директну везу између нивоа корупције и буџетског дефицита држава ЕУ, што се посебно види на примерима Италије и Грчке.¹⁵⁾ Иначе, најкорумпиранија држава Европске уније је, према налазу Transparency International, Грчка.¹⁶⁾

ПРОЦЕСИ ПРОТИВ ЕУ ПОЛИТИЧАРА

Крајем новембра 2013. године суд у ХанOVERу је саслушао прве сведоке у процесу против бившег председника немачке Кристиана Вулфа, који је оптужен за корупцију док је био на челу држа-

13) Исто.

14) Према: Сергей Гордиенко: „Даже западныe эксперты признали, что в Евросоюзе процветает коррупция“, http://kpu-ch.com/news/sergej_gordienko_dazhe_zapadnye_eksperty_priznali_chto_v_evrosojuze_procvetaet_korrupcija/2013-04-15-2124,

15) Исто.

16) „Transparency-Ranking: Korruption in Krisenland Spanien nimmt drastisch zu“, *Der Spiegel*, 03/12/2013

ве.¹⁷⁾ Ради се о 28 случајева у којима је бивши немачки председник узео новац да би „злоупотребом власти“ различитим компанијама и лицима омогућио да добију тражене услуге или привилегије. Овде ваља подсетити на то да су премијери Словеније и Хрватске такође по истом основу оптужени, а да листа тиме није исцрпљена.

Заједничко свим оптужницама за корупцију у Унији, јесте то да је велика штета коју су политичари нанели буџету државе, што када се све сабере даје фантастичне суме. Антикорупцијска агенција Европске уније (OLAF) представила је истраживање у коме, између осталог, пише: „Губитак Европске уније због корупције на годишњем нивоу износи 323 милијарде евра, што представља једну трећину предложеног седмогодишњег буџета од 2014. до 2020. године.¹⁸⁾ Ово сазнање баца сасвим другачије светло на корупцију на целокупном Западу (САД и Европска унија), јер корупција у другим земљама представља тек мали део западне.¹⁹⁾

Евроскептике ови подаци наводе на закључак да овим пада маска да је ЕУ уређена асоцијација која се успешно бори против корупције, па као ексклузиван податак наводе чињеницу „јој рачуни нису потврђени 17 година заредом због милијарди изгубљених у преварама и расипности“.²⁰⁾

Да би се схватио ниво корупције у ЕУ потребно је сакупити различите податке европских институција и агенција, које се баве питањима корупције. Споменуто истраживање Антикорупцијске агенција Европске уније, као и директората правде ЕУ садрже и податке из полиције и тужилаштва Уније да је „због злоупотребе положаја“ и корупције 2013. године поднесено 67 800 пријава.²¹⁾ То је рекордан број у свој историји ЕУ. Ниски ниво корупције у

17) Митрич Дмитриев, „Корупција на Западе“, <http://expert.ru/2013/11/22/antikorrupsiionnuij-mif/>

18) Исто.

19) На пример, у САД медији управо у новембру пишу о великој афери тешкој шест милијарди долара, а чији су актери висока политичка елита и становници Беле куће. Рита Крандвел, руководиоца финансијске службе града Диксона (Илиноис), за седам година рада, узимала је годишње девет одсто градског буџета и пребацивала на свој рачун, што је на крају износило 30 милиона долара. Од почетка 2013. године до новембра исте године, ухапшено је због корупције укупно 2320 државних чиновника САД, различитог нивоа, од тога 678 је оптужено „за посебно тешку корупцију“.

20) „Deset masnih laži o Европској унији“, [http://www.hrhb.info/content.php?r=1524-Deset-masnih-la%C2%9Ei-o-Europskoj-uniji%20\(03-01-2012\).](http://www.hrhb.info/content.php?r=1524-Deset-masnih-la%C2%9Ei-o-Europskoj-uniji%20(03-01-2012).)

21) Ово није изненађујуће када, према службеним подацима, у ЕУ има велики број бирократа. Само у Европској комисији ради око 38.000 људи. У парламенту ЕУ који има преко 700 посланика, ради још 6000 њуховим помоћника (у Генералном секретаријату). У Генералном секретаријату Већа ЕУ ради преко 3500 људи. На њих грађани издвајају 1.147.885.101616 евра годишње. Према „Deset najvećih laži o Европској унији“, <http://europskaunija.yolasite.com>

ЕУ, једном речју, бајка је за малу децу. Шеф генералног директора правде у структури Европске комисије Ф. Ле Бај (Françoise Le Bail) уверена је да се у тим процесима ради о милијардама евра. Ипак, проценити тачан ниво корупције у ЕУ је тежак задатак, јер Унија често нема компетенције да истражује одређене случајеве, већ искључиво националне државе које чине ову глобалистичку творевину. Зато су, истиче Ле Бајова, наша сазнања само „врх леденог брега“ и почетничка. Са овом оценом се слаже и руководиолац ОLAF-а Ђовани Кеслер, који истиче да националне државе у систему Европске уније често представљају препреку и заштиту за људе умешане у корупцију. Ипак, овде треба бити опрезан, јер према другим подацима, ЕУ има овлашћења да делује на подручју антикорупционе политике у складу са параметрима утврђеним *Споразумом о функционисању ЕУ*. Поред тога, усвојен је од стране Европског парламента *Штокхолмски програм 2009.* године, којим је Европска комисија добила политички мандат за мерење напора у борби против корупције и за развој свеобухватне антикорупционе политике ЕУ у сарадњи са GRECO-ом (Group of States Against Corruption) којег је основало Веће Европе.²²⁾

Наравно, овде ваља поставити питање није ли у томе смисао увећавања, односно неефикасности борбе против корупције – даља глобализација и одузимање суверенитета националним државама.

И сам рад Европске комисије је обавијен велом тајне, јер ради „без папира, док рад великог броја полутајних комисија и европских комитета уопште и није могуће контролисати. У Европској комисији не постоји надзор над расподелом новца, али ни унутрашња контрола.“²³⁾

Такође они који корумпирају представнике Уније и националних држава изузетно се труде да информације о корупцији не заврше у медијима, чак по цену уништења конкретне медија или његовом куповином. Ипак, скандали са корупцијом потресају Унију.

Године 2011. Европску унију је потресао нови скандал. Новина „Daily Telegraph“ је објавила чланак како су лица на државној служби крали новац из буџета Европског парламента (1,5 милијарди енглеских фунти). Бриселска бирократија је прво покушала да заташка случај, а потом је кренула „у борбу против корупције“, која се завршила одузимањем пуномоћја неким чиновницима да са-

22) „Borba protiv korupcije u EU“, <http://www.antikorupcija.hr/Default.aspx?art=1188>

23) Да у Европској унији заиста постоји могућност расипничког понашања сведочи и чланак „Deset najvećih gluposti na koje EU troši novac Europljana“, <http://europskaunija.yolasite.com/10-najvećih-gluposti.php>

ми себи потписују дневнице и друге принадлежности. Исте године, новинари „Sunday Times-a“ су објавили резултате истраживања о томе колико чиновници из Брисела помажу у лобирању интереса неких људи и компанија. На „удицу“ су се упедали (бивши) министар спољних послова Словеније Зоран Талер, (бивши) министар спољних послова Аустрије Ернст Штрасер и (бивши) премијер Румуније Адриан Северин, потврдивши да раде у интересу лобија.

Ни 2012. година није била другачија, наиме до јавности је опет дошао одјек великог скандала, а који се односио на бирократију у Европској унији. Главну улогу имала је главни ревизор Уније Марта Андреасен, која је одбила да стави потпис на завршни рачун буџета Уније за 2001. годину. Разлог је тај што завршни рачун није урађен по важећим финансијским стандардима, а чиновници уније су, поред тога, имали могућност да анонимно мењају податке у завршном рачуну. Анализом документа није било могуће утврдити како је трошен новац из буџета ЕУ, а бриселски директорат није могао да уђе у траг за 620 000 рачуна плаћених 2001. године. Ревизори су јасно ставили до знања да је најмање пет одсто европског буџета нестало у непознатом правцу (тачније непознатим џеповима и рачунима).

Европска комисија је потом сменила са дужности савесну Марту Андреасен.

Иначе, до скоро се сматрало да када је Европа у питању, да корупције нема у Немачкој, Белгији, Холандији, Чешкој, Словачкој, Швајцарској, Норвешкој, Шведској и Данској, док корупција у различитим формама постоји у Француској, Шпанији, Португалији, Италији, државама бивше Југославије, прибалтичким државама, Мађарској, Румунији, Бугарској, Грчкој, итд.²⁴⁾

Невладина организација „Трансперенси Интернешнл“ („Transparency International“) сваке године представља тзв. Индекс корумпираности држава и сматра се “прозападном” организацијом. Године 2010, према налазу ове организације, на пример, Данска, Сингапур и Нови Зеланд нису имали случајеве корупције. Но, када су у питању европске државе било је мноштво методолошких проблема, јер корупција државних чиновника, у смислу да донесу овакву или онакву одлуку, није могла бити регистрована. Једноставно, европски систем увезаности и затвореност односа бизниса и друштвених делатника није омогућавао стварни увид,²⁵⁾ а највећи проблем је био што постоји одсуство контроле увида у даровања

24) А. А. Каздым, „Коррупција по-европейски”, http://www.kontinent.org/article_rus_5139ad25793f7.html

25) Исто.

од стране пословних људи и корпорација политичким партијама. У том смислу нема никаквих ограничења ни контроле чак ни у државама попут Швајцарске, скандинавским државама и слично. Због тога налази „Трансперенси Интернешнл“ и скандали у ЕУ повезани са корупцијом нису сагласни.

Следећи проблем је озакоњеност „лобирања“, јер грађани немају могућност увида и сазнања о томе да је нека одлука донесена на основу лобирања, а такве одлуке доносе парламенти, владе и друге државне институције и појединци. Лобирањем се може чак обезбедити и да парламент усвоји одређен закон по жељи неке компаније или богатог појединца. Због тога су главни проблеми са корупцијом у Европској унији исти за све државе.

Стручњаци „Трансперенси Интернешнл“ такође упозоравају на лобирање као метод легалне корупције. Само шест држава Уније има законе који регулишу лобирање (Француска, Немачка, Литванија, Пољска, Словенија и Велика Британија). У свим осталим државама лобисти имају невероватан простор да утичу на одлуке државних функционера,²⁶⁾ чиме се новац скупљен порезима и таксама слива у приватне руке и у џепове мале групе људи. Високи ризици повезани са корупцијом су запажени у Белгији, Чешкој, Француској, Немачкој, Грчкој, Мађарској, Италији, Холандији, Словенији и Швајцарској, јер није регулисан конфликт интереса при усвајању закона.

Иста невладина организација, „Трансперенси Интернешнл“ је 2012. године спровела истраживања у Европској унији, на основу кога је написан реферат за Европски парламент, у коме је констатовано да су у скандали са корупцијом умешани и председници држава, премијери, министри, али и нижи државни чиновници. И све је мање разлике од традиционално подложнијег корупцији југа и осталих делова Уније, јер је овом пошасту чак и Север обухваћен, који је важио за острво без корупције. Веома висок постотак корупције је и у Холандији, док у Швајцарској и Шведској одсуствује правна регулатива за ову област, посебно за политичке партије. У Француској и Белгији већ не могу да изађу на крај са корупцијом, јер све мере се показују неефикасним. Према налазима „Трансперенси Интернешнл“, у Европској унији делатност лобиста је прекривена велом тајне. Не постоји још ни списак лобистичких група, који се боре за конкретне интересе одређених пословних људи или компанија.

Према подацима портала „Руска Немачка“, корупција је у ЕУ достигла невероватне оквире. Многобројни фондови се годинама

---

26) Исто.

пљачкају, а да нико од надлежних није предузео нешто да то спречи.²⁷⁾ Додуше, ако је за утеху, стручњаци су одавно упозоравали на ову чињеницу, али их је мало ко од надлежних чуо. Поред крађе и корупције, трећа ставка у искрелом скандалу је бесмислено трошење новца из европских фондова. Наиме, истраживачи групе Pricewaterhouse Coopers EU and Ecogys су анализирали 192 случаја расподеле новца и дошли до податка да је тачно половина новца нестала „као очигледна корупција“, односно највероватније као „последича корупције“.²⁸⁾

„Трансперенси Интернешнал“ је, својом методологијом, мерио корупцију у 25 држава ЕУ 2012. године и дошао до података да у свим тим државама постоји корупција, али различитог нивоа и обима.²⁹⁾ Аутори студије указују на то да државни чиновници у ЕУ могу да избегну одговорност за своје поступке, те намештају тендере (заједно са пословним људима) или утичу на државну политику тако да омогућавају корист одређеним људима или компанијама, наравно и себи. Парламенти, при томе, уопште нису у стању да донесу адекватне поправке закона или усвоје „одбранашке“ антикоруптивне законе.

У ЕУ немају одговор ко краде новац из буџета и фондова Уније, али очигледно и не желе да знају, јер је предлог шефа Антикорупционе агенције ЕУ, Кеслера да се уведе Европска канцеларија за истраживање мита и корупције одбијен од европских парламентарараца, при чему су предњачили посланици из Румуније.

У многим државама Уније камен спотицања је закон о лобирању и закони о „whistle blow“ protection – заштити оних који пријаве корупцију.

БОРБА СА КОРУПЦИЈОМ

Чињеница је да искуства неких држава, попут Сингапура, Хонг Конга, Португалије и Шведске, указују на то да постоје педагошке методе, али и мере у области менаџмента, које доприносе смањењу корупције у свим сегментима друштва. Ту главну улогу има васпитање за истинске вредности.³⁰⁾ Анархисти имају предлог

27) Юрий Юрьев, Коррупция в европейских структурах: мнения - ИА REX, 13. нов. 2013, <http://ur-2222.livejournal.com/1650027.html>

28) Исто.

29) „Европа в сетях коррупции“, 06-08-2012, <http://kprf.ru/international/107034.html>

30) Корупција нарушава основна људска права и људско достојанство, као и равноправност. Истински васпитани људи су интегралне моралне личности, те могу бити добар путоказ за превазилажење проблема. Нажалост, све више институција се лишава васпитне функ-

да се укину државе, сматрајући да онда не би ни било корупције.³¹⁾ Међутим, велико је питање да ли би човечанство на постојећем нивоу развоја могло да живи без државе.

Осим распуштања органа власти, постоје и три разрађена приступа борби са корупцијом. Прво, поштравање закона и њихова доследна примена, чиме се повећава страх од казни. Друго, могуће је створити економски поредак који дозвољава представницима државе да увећавају своју добит, а да не нарушавају правила и законе. То значи практично легализовати корупцију. Треће, повећати значај тржишта и конкуренције, чиме се умањује потенцијална добит од корупције.

У свему томе важну улогу има и унутрашња контрола, тј. обука и притисак на представнике државе да своје обавезе обављају коректно и по закону. У том систему важну улогу има споменута унутрашња контрола над сваким државним представником. Посебно је важно контролисати представнике извршне власти који налазе начина да потчине институције права (тужилаштво, полицију и судове), али и бирократски апарат државе. Управо унутрашња контрола може да помогне очувању дела аутономије споменутих институција. Али, ту је и спољашња контрола, а у том смислу је најефикаснија слобода говора и медија. Без обзира на високе правне стандарде и социјални развој, становници ЕУ сматрају корупцију једним од највећих и најважнијих проблема европских држава, чланица Уније.³²⁾

Европска комисија је 6. јуна 2011. донела пакет мера како би умањила корупцију у ЕУ. Но, мере нису уродиле плодом јер је у анкети агенције „Ернст и Јанг“ више од трећине испитаника из великих компанија Уније јасно истакло да су спремни да дају новац и поклоне ради обезбеђивања новог уговора. У другој анкети испоставило се да су представници државе, такође спремни да попућени новац и поклоне узму. Поред тога, запослени у компанијама (чак 80 одсто) су истакли да их нико не упозорава на то да је корупција представника државе негативна појава.³³⁾

ције, чак и школе и верске заједнице, односно цркве. Види: Valentin Pozaić, „Корупција о нама – ми о корупцији“, *Obnovljeni život*, № 2, Zagreb, 2007, str. 229- 235.

31) Ismet Ovcina, *Savremene političke ideologije*, Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH, Sarajevo, 2012, str. 180.

32) <http://euroua.com/europe/eu/402-120>

33) Исто.

ЗАКЉУЧАК

Репутација ЕУ, која се поносила својим стабилним финансијским системом, људским правима, демократијом, те све то наметала другим државама, показала се безнадежно ослабљеном. Специјална комисија Европског парламента за организовани криминал, праће новца и корупцију (CRIM) верификовала је, поред безнадежно велике корупције, стотине случајева нарушавања закона на територији Уније. Извештај Комисије имао је ефекат разорне бомбе. То је први документ о незаконитостима унутар ЕУ од момента њеног оснивања. Најцрње је описано стање људских права, јер је Комисија навела да у Унији постоји 880.000 људи који живе као робови, при чему је од наведеног броја 270.000 у сексуалном ропству.³⁴⁾ Такође, на територију ЕУ делује 3.600 међународних банди. Основни приход (25 милијарди евра) ове банде остварују од трговине људима, а још зараде између 16 и 26 милијарди евра на црном тржишту трговином људским органима и егзотичним дивљим животињама. Заједно са тим у порасту је и корупција, посебно је у порасту међу државним чиновницима и политичарима, а која је премашила све прогнозе. Специјална комисија Европског парламента за организовани криминал, праће новца и корупцију (CRIM) је у извештају навела да су у друштвеном сектору чиновници 20,000.000 пута нарушили овлашћења, што је буџету и фондовима нанело невероватну штету. Поред тога, у ЕУ се повећало и компјутерски (кибернетички) криминал, јер су хакерски напади произвели штету од 290 милијарди евра.³⁵⁾

Ипак, да би се схватило зашто се корупција развила у ЕУ, мора се схватити њено устројство, њен политички систем. ЕУ управљају одређене институције, попут: Европског парламента, Европског већа, Већа ЕУ или Већа министара, Европске комисије (чији председник сам бира остале чланове, што је невероватно али истинито), Европског суда, Европске централне банке и Ревизорског суда. Свака институција има свог представника којег бирају европски комесари – прави владари Уније. То је богаташка елита банкара, бизнисмена и људи из транснационалних корпорација.³⁶⁾ Законе Уније пише 3000 радних група за које нико не гласа и нико не зна ко су ти људи. Парламент ЕУ нема права вета на законе, већ само дискутује о већ донесеним законима.

34) В Евросоюзе процветает преступность, коррупция и рабство, из расследования комиссии CRIM, 15.10.2013, <http://news.my-tender.ru/v-evrosoyuze-protsvetaet-prestupnost-korruptsiya-i-rabstvo-iz-rassledovaniya-komissii-crim/>

35) Исто.

36) “Što to moramo znati o Europskoj uniji?“, <http://eu-jeprijevara.net84.net>

Све ово наводи становнике држава ЕУ, али и оне чије су државе кандидати, да коначно закључе да Европска унија није једино решење проблема, него лагано и временом постаје терет неким у самој Унији а за све сиромашније народе главни проблем.³⁷⁾

ЛИТЕРАТУРА

- „Borba protiv korupcije u EU“, <http://www.antikorupcija.hr/Default.aspx?art=1188>
Vaudrillard, Jean: “Le miroir de la corruption“, *Liberation*, 19/02/1996.
- „В Евросоюзе процветає преступность, коррупция и рабство, из расследования комиссии CRIM“, 15.10.2013, <http://news.my-tender.ru/v-evrosoyuze-prosvetaet-prestupnost-korruptsiya-i-rabstvo-iz-rassledovaniya-komissii-crim/>
- Гордиенко, Сергей: „Даже западные эксперты признали, что в Евросоюзе процветает коррупция“, http://kpu-ch.com/news/sergej_gordienko_dazhe_zapadnye_eksperty_priznali_chno_v_evrosoyuze_prosvetaet_korruptsiya/2013-04-15-2124,
- Дмитриев, Митрич: „Коррупция на Западе“, <http://expert.ru/2013/11/22/antikorrupsionnij-mif/>
- „Deset najvećih laži o Europskoj uniji“, <http://europskaunija.yolasite.com>
- „Deset najvećih gluposti na koje EU troši novac Europljana“, <http://europskaunija.yolasite.com/10-najvećih-gluposti.php>
- „Deset masnih laži o Europskoj uniji“, <http://www.hrhb.info/content.php?r=1524-Deset-masnih-la%C2%9Ei-o-Europskoj-uniji> (03-01-2012).
- „Евроинтеграция: коррупция в Европе - вам и не снилось такое!“, **15.09.2013**, <http://xn--b1aghlodctie.com/news/21585.html>
- „Европа в сетях коррупции“, 06-08-2012, <http://kprf.ru/international/107034.html>
- „Istina o Europskoj uniji“, www.portalsvijesti.com
- „Исследование: Коррупция остается главнейшей проблемой в странах Евросоюза“, <http://www.apsny.ge/2012/pol/1329770631.php>
- Юрьев, Юрий: Коррупция в европейских структурах: мнения - ИА REX, 13. нов. 2013, <http://ur-2222.livejournal.com/1650027.html>
- Каздым, А.А.: „Коррупция по-европейски“, http://www.kontinent.org/article_rus_5139ad25793f7.html
- Куликов, Антон: „И снова о коррупции. Теперь о европейской“, <http://www.pravda.ru/politics/parties/other/17-02-2012/1108488-corruption-0/17.02.2012>
- Ковачич – Першин, Петер: „Экономический кризис и западная демократия“, *Вестник Череповецкого государственного университета*, Череповец, № 1, 2010.
- Caryl, Christian: “The Corruption Pandemic”, *Foreign Policy*, 08/11/2012 12:44
- Лаутар, Игорь: „В Евросоюзе воруют треть бюджета“, 30 сентября 2013, <http://ru-an.info/>
- Милошевић, Зоран: *Куповина државе*, Институт за политичке студије, Београд, 2008.

37) „Istina o Europskoj uniji“, www.portalsvijesti.com

- Милошевић, Зоран: *Откривање државе*, Институт за политичке студије, Београд, 2010.
- Милошевић, Зоран: *Политичка модернизација*, Институт за политичке студије, Београд, 2010.
- Милошевић, Зоран: „Что не в порядке с демократией?“, *Ученые записки Череповецкого государственного университета*, Череповец, № 1, 2010.
- Ovčina, Ismet: *Savremene političke ideologije*, Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH, Sarajevo, 2012.
- Pozaić, Valentin: „Корупција о нама – ми о корупцији“, *Obnovljeni život*, № 2, Zagreb, 2007.
- Ravlić, Slaven: „Izvori političke korupcije u demokratskom poretку: o stranačkoj korupciji“, *Zbornik Pravnog fakulteta*, No 6, Zagreb, 2010.
- „Самая коррумпированная профессия в странах Европейского Союза – профессия политика“, <http://www.d-instrukciya.ru/stati-o-rabote/samaya-korruptirovannaya-professiya-v-stranach-evropeyskogo-soiuza-professiya-politika>
- Tarle, Tena: „Корупција у јавној управи“, *Pravnik*, № 79, Zagreb, 2004, str. 129.
- “Transparency-Ranking: Korruption in Krisenland Spanien nimmt drastisch zu”, *Der Spiegel*, 03/12/2013
- Шандоров, Антон: „Корупција в стиле евро“, <http://www.nvspb.ru/tops/korruptiya-v-stile-evro-52543>
- „Što to moramo znati o Europskoj uniji?“, <http://eu-jeprijevara.net84.net>

Zoran Milosevic **CORRUPTION IN THE EUROPEAN UNION**

Resume

In public opinion survey in the EU since 2009, from 75 to 79 percent of the respondents believe that the main problem of the EU is not an economic crisis and unemployment, but corruption. According to the latest survey of “Eurobarometer” from the 2012, 74 percent of EU citizens perceived the growth of corruption. But, especially discouraging is the attitude of the majority of citizens of the Union that victory over corruption is not possible (70 percent), and 67 percent of Europeans believe that corruption is part of the business and culture of each country. Because it is not rare that the authors conclude: “It is safe to determine that today’s corruption is a global phenomenon and one of the biggest problems of our time and modern society in general”.

Respondents are, among the corrupt professionals in EU, beside politicians appointed police (30 percent of respondents said they had paid a bribe), state clerks (one-fifth of respondents stated that they gave a bribe to get the decisions or solutions), judges (14 percent), followed by physicians and market inspectors.

Corruption as a concept and as a practice occurs only in the second half of the XX century, exactly with the development of de-

mocracy after World War II. In this period corporations, especially on the West, began corruption process of state clerks, but entry in the globalization era, this social harmful phenomenon affects negatively on the development many countries and nations. In the opinion of some authors, corruption is “normal activity in capitalism”, from which it is possible deliverance only “with breakdown of the system”, because as time passes, corruption is only increasing. It should state the opinion of Igor Lautaro, who believe that corruption is born and nourished on the West, because of the value system that commands the men get rich at all costs. Some authors, again, ironically states that “The spectacle of corruption is vital side of democracy” because it has the entertainment, educational and cathartic functions. But regardless of the irony or rationality, fact is that corruption has become a major political issue in the twenty-first century, and to recognize even the American authors, who are loyal to the existing political order.

In this sense, corruption seems to be the eternal theme of democratic regimes and globalization, because as historians testify corruption was not an acute problem monarchy. But today, democratic regimes face with a unseen scale of corruption. Therefore, on this issue wrote a lot (maybe too much), but still no results. What is, then, new on the issue of corruption in the EU that this topic deserves new attention?

First, in the EU, which is evident from official documents, started the process of replacing the notion of corruption, with the phrase “deliberately inefficient management” or “ineffective managers”, but the introduction of new terms is justified by “political correctness”. The term “deliberately inefficient management” was first used by the research group PricewaterhouseCoopers EU and ECORYS, which is analyzing in 2010, the spending of money from EU funds and came to the conclusion that that year disposed of 2406 billion euros, and that on “deliberately inefficient management” defect 18 percent.

Second, perhaps the Brussels bureaucracy on this pattern of behaviour forced fact that corruption in the EU is possible raised from 120 to 328 billion euros in last three years. This information was just published by the European institution called “The EurActiv”, as an official statement.

Key words: corruption, “deliberately inefficient management”, European Union, democracy, integration, political correctness

---

* Овај рад је примљен 15. децембра 2013. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 25. марта 2014. године.